

Wymagania edukacyjne Technikum Uzupełniające dla Dorosłych Zawód technik handlowiec

Przedmioty ogólnokształcące

a) Założenia ogólne:

Technikum Uzupełniające ma za zadanie umożliwić zdobycie ogólnej wiedzy, przygotować słuchacza do egzaminu maturalnego, ma zapewnić ogólny rozwój osobowościowy i intelektualny, wspomóc kształtowanie postawy szacunku do drugiego człowieka i otwartości na nowe wyzwania.

b) Cele oceniania wynikające ze specyfiki przedmiotów ogólnokształcących:

Język polski

I. Cele WO wynikające z programu:

- a) promowanie dzieł literackich, wchodzących w skład polskiej, europejskiej i światowej literatury,
- b) osiągnięcie dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej,
- c) kształtowanie tożsamości osobowej, narodowej i kulturowej,
- d) wzmacnianie wiary w swoje możliwości oraz poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i samodzielne decyzje, dotyczące dalszej nauki i wyboru zawodu,
- e) kształtowanie hierarchii wartości na podstawie wybitnych dzieł kultury,
- f) rozwijanie podstaw tolerancji i eliminowanie postaw ksenofobicznych.

II. Obszary aktywności ucznia podlegające ocenie (zgodnie z programem nauczania):

1. Wiedza:

- wiedza historycznoliteracka,
- zagadnienia z teorii literatury,
- nauka o języku.

2. Umiejętności:

- analiza i interpretacja tekstów kultury,
- poprawne posługiwanie się pojęciami związanymi z kulturą epoki,
- rozpoznawanie gatunków literackich, tropów w poezji i systemów wersyfikacyjnych,
- trafne dostrzeganie związku utworu ze sztuką, kulturą epoki i biografią pisarzy,
- formułowanie poprawnych pod względem treści i stylu wypowiedzi ustnych i pisemnych (przestrzeganie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej w pracach pisemnych),
- wykorzystanie wiedzy o języku w tworzeniu własnych tekstów.

3. Postawa:

- czytanie lektur,
- aktywność na lekcji,
- systematyczne odrabianie zadań domowych,
- współpraca w grupie.

III. Kryteria oceniania

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- w pełni rozumie czytane teksty,
- wykazuje się pełną znajomością utworów programowych,
- prezentuje indywidualne zainteresowania czytelnicze,

- posiada umiejętność interpretacji programowych utworów,
- bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności programowe,
- systematycznie pracuje na lekcji,
- posługuje się w pełni poprawną polszczyzną w wypowiedziach pisemnych i ustnych,
- w wypowiedziach prezentuje bogate słownictwo i różnorodną składnię.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- bardzo dobrze rozumie czytane teksty,
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością utworów programowych,
- bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności programowe,
- systematycznie pracuje na lekcji,

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- dobrze zna omówione na lekcji utwory,
- posiada umiejętność czytania ze zrozumieniem,
- potrafi formułować główne problemy w omawianych tekstach,
- w pracach popełnia nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne,
- jest aktywny na lekcjach i sporadycznie nie przygotowuje się do lekcji.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- posiada umiejętność czytania ze zrozumieniem,
- potrafi streścić czytane utwory,
- potrafi wskazać najważniejsze cechy bohaterów literackich,
- formułuje poprawne treściowo wypowiedzi ustne i pisemne,
- posługuje się językiem z dość częstymi błędami, niezbyt bogatym słownictwem,
- jest bierny na lekcji,
- zdarza mu się nie przygotować do lekcji.

5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował 40% materiału programowego,
- wskazuje z pomocą nauczyciela główne problemy utworów,
- formułuje proste wypowiedzi, z licznymi błędami,
- słabo opanował technikę czytania,
- jest bierny na lekcji,
- często nie przygotowuje się do lekcji.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia powyższych kryteriów.

Matematyka

Uczeń potrafi:

- stosować proporcję do przekształcania wzorów,
- wskazywać odcinki proporcjonalne w figurach podobnych,
- konstruować odcinki proporcjonalne,
- podzielić odcinek w danym stosunku,
- sprawdzać równoległość prostych (odcinków) stosując twierdzenie odwrotne do twierdzenia Talesa,
- zastosować twierdzenie Talesa do rozwiązywania problemów teoretycznych lub praktycznych (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować
- określać funkcje trygonometryczne kąta ostrego przy dowolnych oznaczeniach boków trójkąta prostokątnego,
- obliczać wartości funkcji trygonometrycznych kąta ostrego w trójkącie prostokątnym,
- wyznaczać miarę kąta, gdy dana jest wartość jego funkcji trygonometrycznej,
- odczytywać wartości funkcji trygonometrycznych z tablic, kalkulatorów lub komputerów,

- budować kąt ostry, mając daną wartość funkcji trygonometrycznej tego kąta,
- zastosować funkcje trygonometryczne do rozwiązywania trójkątów prostokątnych, także w zagadnieniach praktycznych (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować),
- rozwiązywać równania typu $\sin x = a$, $\cos x = a$, $\operatorname{tg} x = a$, gdy $0^\circ < x < 90^\circ$,
- rozwiązywać zadania geometryczne z wykorzystaniem funkcji trygonometrycznych kąta ostrego w trójkącie prostokątnym i twierdzenia Pitagorasa,
- sprawdzać prawdziwość prostych tożsamości trygonometrycznych kąta ostrego,
- stosować funkcje trygonometryczne do obliczania pól i obwodów wielokątów.
- odczytywać zdania zapisane z użyciem symboli logiki matematycznej,
- odróżniać zdanie od formy zdaniowej,
- stosować do zapisu zdań symbole logiki matematycznej,
- oceniać wartość logiczną zdania.
- podawać przykłady zbiorów elementów mających określoną własność (własności),
- określać przynależność elementów do zbioru,
- wyznaczać sumę, iloczyn i różnicę zbiorów,
- sprawdzać relacje między zbiorami.
- podawać przykłady liczb naturalnych, całkowitych, wymiernych i niewymiernych,
- rozróżniać i kwalifikować przynależność liczb do danego zbioru (N , C , W , $R \setminus W$, R),
- wykonywać działania na zbiorach N , C , W , $R \setminus W$, R ,
- stosować cechy podzielności liczb naturalnych,
- przedstawiać liczby wymierne w różnych postaciach,
- rozłożyć liczbę na czynniki pierwsze i odróżnić liczbę pierwszą od złożonej,
- wyznaczać NWD i NWW liczb naturalnych,
- porównywać liczby rzeczywiste,
- wyznaczać reszty z dzielenia liczb naturalnych.
- wykonywać działania na potęgach, stosując definicję potęgi oraz twierdzenia dotyczące działań na potęgach,
- zapisywać liczby w notacji wykładniczej i odwrotnie,
- wykonywać działania na pierwiastkach, stosując twierdzenia dotyczące działań na pierwiastkach,
- upraszczać wyrażenia zawierające potęgi o wykładniku wymiernym i pierwiastki,
- wykonywać działania w zbiorze R , w tym na liczbach postaci $a + b \cdot c$.
- zaznaczać punkty i przedziały na osi,
- odczytywać przedziały zaznaczone na osi,
- wyznaczać sumę, iloczyn i różnicę przedziałów liczbowych,
- rozwiązywać równania i nierówności liniowe z jedną niewiadomą,
- określać, czy równanie liniowe ma jedno rozwiązanie, jest sprzeczne, czy tożsamościowe,
- rozwiązywać układy nierówności liniowych z jedną niewiadomą (w tym nierówności podwójnych),
- zaznaczać na osi liczbowej zbiory rozwiązań układów równań i nierówności liniowych z jedną niewiadomą oraz badać istnienie ich pierwiastków,
- rozwiązywać zadania prowadzące do rozwiązywania równań i nierówności liniowych z jedną niewiadomą (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować),
- rozwiązywać równania stopnia drugiego i trzeciego, które są równoważne alternatywie równań liniowych

- obliczać odległość punktów na osi (długość odcinka),
- wyznaczać współrzędne środka odcinka na osi.
- obliczać wartość bezwzględną liczby,
- stosować definicję wartości bezwzględnej w rozwiązywaniu prostych równań typu $x - a = b$,
- zaznaczać na osi liczbowej zbiory rozwiązań równań i nierówności z wartością bezwzględną typu $x - a = b$, $x - a < b$ i $x - a > b$.
- wyznaczać przybliżenia dziesiętne danej liczby rzeczywistej z zadaną dokładnością (również z zastosowaniem kalkulatora),
- oszacować wyniki działań, również w rozwiązywaniu zadań praktycznych.
- rozpoznać równanie prostej,
- interpretować współczynniki liczbowe w równaniu kierunkowym i ogólnym prostej,
- określać położenie punktu względem prostej o danym równaniu,
- rysować prostą w układzie współrzędnych,
- określać rodzaj kąta, jaki tworzy prosta z osią x ,
- przekształcać równanie prostej do postaci ogólnej, gdy prosta dana jest w postaci kierunkowej i odwrotnie,
- sprawdzać, czy trzy różne punkty są współliniowe,
- określać wzajemne położenie prostych na płaszczyźnie,
- określać warunki równoległości i prostokątności prostych na płaszczyźnie,
- napisać równanie prostej w postaci ogólnej lub kierunkowej o zadanych warunkach, w tym prostej równoległej i prostopadłej do danej prostej,
- konstruować symetralną odcinka i napisać jej równanie,
- wyznaczać odległość punktu od prostej i dwóch prostych równoległych.
- wyznaczać pary liczb spełniających równanie pierwszego stopnia z dwiema niewiadomymi,
- rozwiązywać układy równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi różnymi metodami, w tym metodą wyznaczników,
- podać interpretację geometryczną rozwiązania układu równań liniowych z dwiema niewiadomymi,
- określać warunki, dla których układ równań liniowych I stopnia jest oznaczony, sprzeczny i nieoznaczony,
- rozwiązywać zadania prowadzące do układów równań liniowych z dwiema niewiadomymi (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować)
- wyznaczać pary liczb spełniające nierówność stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi,
- interpretować graficznie i algebraicznie rozwiązanie nierówności I stopnia z dwiema niewiadomymi,
- opisywać figury na płaszczyźnie jako zbiory punktów, których współrzędne spełniają nierówność lub układ nierówności pierwszego stopnia z dwiema niewiadomymi,
- opisywać nierównościami liniowymi lub ich układami figury, które są sumą, wspólną częścią lub różnicą zbiorów punktów płaszczyzny, w tym półpłaszczyznę,
- zaznaczać w układzie współrzędnych zbiór punktów określony przez układ nierówności liniowych.
- podać przykłady funkcji,
- określać funkcje za pomocą tabelki, grafu, wzoru i wykresu,
- wyznaczać wartość funkcji dla danego argumentu,

- szkicować wykres funkcji na podstawie zadanych warunków,
- wyznaczać: dziedzinę funkcji, zbiór wartości funkcji i miejsca zerowe funkcji, określonej za pomocą wzoru lub wykresu,
- ustalać znak funkcji w przedziałach,
- wyznaczać przedziały monotoniczności funkcji,
- opisywać własności funkcji danej wykresem,
- odczytywać z wykresu najmniejszą i największą wartość funkcji w przedziale,
- opisywać za pomocą funkcji zależności występujące w przyrodzie, gospodarce życiu codziennym,
- odczytywać z wykresu funkcji liczbę rozwiązań równania i nierówności.
- przesuwając wykres funkcji równoległe do osi x lub osi y ,
- zapisywać wzór funkcji otrzymanej po przesunięciu,
- sporządzać wykresy i zapisywać wzorem funkcje przesunięte równoległe do osi x lub osi y (czyli o wektor $u [p \ q] , =r$, gdzie $p \in \mathbb{R}$ i $q \in \mathbb{R}$) i odwrotnie.
- sporządzać wykres funkcji liniowej,
- opisywać własności funkcji liniowej,
- podać wzór funkcji liniowej o zadanych własnościach,
- rysować wykres funkcji przedziałami (i fragmentami) liniowej,
- opisywać własności funkcji przedziałami (i fragmentami) liniowej oraz zapisywać je wzorem.
- wyznaczać obraz figury w symetrii osiowej względem osi x , względem osi y , względem prostej o równaniu $y = x$, względem początku układu współrzędnych oraz względem dowolnego punktu A ,
- wyznaczać osie symetrii i środki symetrii niektórych figur geometrycznych,
- rozwiązywać zadania wykorzystując własności symetrii osiowej i środkowej..
- wyznaczać miejsca zerowe funkcji kwadratowej,
- przedstawiać funkcję kwadratową w postaci ogólnej, iloczynowej, kanonicznej i sporządzać ich wykresy,
- określać przedziały monotoniczności funkcji kwadratowej,
- odczytywać własności funkcji kwadratowych z jej wykresów,
- wyznaczać najmniejszą i największą wartość funkcji kwadratowej w przedziale,
- wykorzystywać własności i wykres funkcji kwadratowej do rozwiązywania zadań optymalizacyjnych (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować
- rozwiązywać równania kwadratowe,
- stosować w rozwiązywaniu zadań związku między współczynnikami liczbowymi równania kwadratowego, a sumą i iloczynem jego pierwiastków,
- rozwiązywać zadania prowadzące do rozwiązywania równań kwadratowych, w tym problemów praktycznych,
- rozwiązywać nierówności kwadratowe z jedną niewiadomą,
- podać graficzną ilustrację zbioru rozwiązań równań i nierówności kwadratowych z jedną niewiadomą,
- rozwiązywać zadania prowadzące do rozwiązywania równań i nierówności kwadratowych, w tym zadań wymagających tworzenia modeli matematycznych (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować).
- określać stopień wielomianu jednej i wielu zmiennych,
- sprawdzać i określać warunki równości wielomianów,
- wykonywać działania na wielomianach: dodawanie, odejmowanie, mnożenie,

- podzielić wielomian przez wielomian,
- obliczać resztę z dzielenia wielomianu przez dwumian,
- sprawdzać, czy dana liczba jest pierwiastkiem wielomianu,
- rozkładać wielomian na czynniki,
- obliczać pierwiastki wielomianu,
- rozwiązywać równania wielomianowe stopnia wyższego niż 2.
- wyznaczać dziedzinę wyrażenia wymiernego z jedną zmienną,
- obliczać wartość liczbową wyrażenia wymiernego dla danej wartości zmiennej,
- wykonywać działania na wyrażeniach wymiernych,
- rozwiązywać proste równania wymierne, prowadzące do rozwiązywania równań liniowych lub kwadratowych,
- obliczać wartość wyrażen trygonometrycznych i wykazywać, że równość trygonometryczna jest tożsamością,
- rozwiązywać zadania (również w kontekście praktycznym), prowadzące do prostych równań wymiernych.
- sporządzać wykres związany z proporcjonalnością odwrotną,
- rozwiązywać zadania, umieszczone w kontekście praktycznym, związane z proporcjonalnością odwrotną,
- podać dziedzinę i zbiór wartości funkcji $f(x) = \frac{a}{x}$,
- szkicować wykres funkcji $f(x) = \frac{a}{x}$, i szkicować jego obraz w przekształceniach,
- odczytywać z wykresu własności funkcji $f(x) = \frac{ax + b}{cx + d}$
- określać ciąg liczbowy i podawać jego przykłady,
- sporządzać wykres danego ciągu i odróżniać wykres ciągu od wykresów innych funkcji,
- obliczać dowolne wyrazy ciągu,
- podawać przykłady ciągów arytmetycznych i geometrycznych,
- obliczać n-ty wyraz ciągu arytmetycznego i geometrycznego,
- wyznaczać ciąg arytmetyczny i geometryczny na podstawie danych, np. dwóch wyrazów,
- stosować definicje i własności ciągów do rozwiązywania zadań, w tym również zadań praktycznych,
- obliczać sumę kolejnych wyrazów ciągu arytmetycznego i geometrycznego,
- obliczać oprocentowanie lokat i kredytów z zastosowaniem procentu prostego i składanego, z uwzględnieniem podatku od oszczędności,
- wybierać najkorzystniejsze oferty banków i instytucji finansowych dotyczące lokat i kredytów.
- wyznaczać przybliżoną wartość potęgi o wykładniku rzeczywistym,
- porównywać potęgi o wykładnikach rzeczywistych,
- stosować własności potęgi do przekształcania wyrażen zawierających potęgi o wykładniku rzeczywistym,
- wykonywać działania na potęgach o wykładniku rzeczywistym,
- szkicować wykresy funkcji wykładniczych i opisywać ich własności,
- napisać wzór funkcji, której wykres jest obrazem wykresu funkcji wykładniczej w określonym przekształceniu geometrycznym,
- obliczać logarytmy liczb,

- określać dziedzinę i obliczać wartości wyrażenia zawierającego logarytmy,
- stosować podstawowe twierdzenia dotyczące działań na logarytmach oraz twierdzenie zmianie podstawy logarytmu.
- wyznaczać współrzędne środka i promień okręgu mając dane jego równanie,
- napisać równanie okręgu mając dane współrzędne jego środka i promień,
- określać wzajemne położenie okręgu i prostej,
- określać wzajemne położenie dwóch okręgów,
- opisać koło za pomocą nierówności,
- wyznaczać współrzędne środka koła i jego promień mając daną nierówność opisującą to koło,
- podać warunki, jakie spełniają współrzędne punktów należących do figur będących wspólną częścią, sumą lub różnicą półpłaszczyzn i kół.
- zastosować zależność między kątem wpisanym, środkowym i dopisanym do okręgu do rozwiązywania zadań,
- wskazywać w wielokącie boki, przekątne, wysokości, kąty wewnętrzne i zewnętrzne,
- określać, czy w dany wielokąt można wpisać okrąg i czy na danym wielokącie można opisać okrąg,
- obliczać, na podstawie danych, promień okręgu wpisanego w trójkąt oraz promień okręgu opisanego na trójkącie,
- rozwiązywać zadania stosując związki między polem trójkąta a długością jego boków oraz promieniem okręgu wpisanego lub promieniem okręgu opisanego na trójkącie,
- obliczać, na podstawie danych, miary kątów wewnętrznych czworokąta, długości jego boków, długości wysokości, długości przekątnych, pole i obwód,
- sprawdzać rachunkowo i graficznie, czy w dany czworokąt można wpisać okrąg,
- sprawdzać rachunkowo i graficznie, czy na danym czworokącie można opisać okrąg,
- stosować do rozwiązywania zadań związki między polem czworokąta a długościami jego boków i promieniem okręgu wpisanego oraz promieniem okręgu opisanego,
- rozwiązywać zadania dotyczące czworokątów wypukłych, wykorzystując elementy geometrii analitycznej oraz funkcje trygonometryczne.
- rozpoznawać wielościany mając dany model jego siatki i odwrotnie,
- rozróżniać i klasyfikować graniastosłupy i ostrosłupy,
- rozwiązywać zadania dotyczące pól i objętości wielościanów, wymagające tworzenia prostych modeli matematycznych,
- obliczać pola powierzchni i objętość ostrosłupów i graniastosłupów
- z zastosowaniem trygonometrii,
- stosować poznane pojęcia i wzory do rozwiązywania zadań praktycznych i teoretycznych w tym optymalizacyjnych z wykorzystaniem wzorów na ekstremum funkcji kwadratowej (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować).
- rozpoznawać bryły obrotowe,
- opisać walec, stożek i kulę,
- stosować poznane pojęcia i wzory dotyczące brył obrotowych w rozwiązywaniu zadań,
- obliczać pole powierzchni i objętość walca, stożka i kuli, w tym z zastosowaniem trygonometrii,
- stosować poznane pojęcia i wzory do rozwiązywania zadań praktycznych i teoretycznych, w tym optymalizacyjnych z wykorzystaniem wzorów na ekstremum

unkcji kwadratowej (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować).

- zbierać, porządkować, prezentować i klasyfikować dane,
- obliczać i interpretować średnią arytmetyczną i średnią ważoną danych liczb,
- wyznaczać modę i medianę dla sklasyfikowanych danych,
- obliczać wariancje i odchylenie standardowe liczone z próby oraz podawać ich interpretację.
- obliczać $n!$, gdzie $n \in \mathbb{N}$,
- rozróżniać sytuacje, w których stosuje się permutacje, kombinacje i wariacje,
- obliczać liczbę permutacji, kombinacji i wariacji,
- wykorzystywać wzory kombinatoryczne do rozwiązania zadań,
- opisywać przestrzeń zdarzeń elementarnych,
- wyznaczać liczbę zdarzeń przestrzeni zdarzeń elementarnych oraz liczbę zdarzeń sprzyjających danemu zdarzeniu losowemu,
- opisywać zdarzenie losowe,
- wykonywać działania na zdarzeniach losowych,
- obliczać prawdopodobieństwo zdarzenia losowego i intuicyjnie rozumieć jego związek z częstością,
- rozwiązywać zadania o tematyce praktycznej (analizować problemy w kategoriach realistycznych i je konkretyzować).
- umiejętności i wiadomości nabyte podczas całkowitego okresu nauki w szkole wykorzystywać w rozwiązywaniu problemów praktycznych i teoretycznych,
- wykorzystywać nabyte umiejętności w rozwiązywaniu zadań z różnych działów matematyki,
- budować modele matematyczne dostosowane do sytuacji opisanych w zadaniu.

Historia

I CELE NAUCZANIA

Zgodnie z zapisem zawartym w podstawie programowej celem nauczania historii w technikach i zasadniczej szkole zawodowej jest:

CELE EDUKACYJNE

- rozszerzenie zakresu wiedzy o przeszłości w jej aspekcie powszechnym europejskim, polskim, regionalnym i jednostkowym;
- dostrzeganie korzeni współczesnej cywilizacji i kultury, jej różnorodności i zmienności;
- budzenie szacunku dla dorobku cywilizacyjnego ludzkości, tolerancji dla różnych postaw światopoglądowych i politycznych;
- pomoc w samoidentyfikacji jednostki w najbliższym otoczeniu społecznym, regionalnym, narodowym, rozbudzenie poczucia przynależności do społeczności europejskiej i całego świata;
- rozwijanie świadomej postawy obywatelskiej oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu społeczno – politycznym i kulturalnym na podstawie poznanych norm i wartości demokratycznych;
- wykształcenie umiejętności wykorzystywania w rekonstrukcji przeszłości różnorodnych źródeł informacji;

- rozwijanie umiejętności warsztatowych i metodologicznych, pozwalające na dokonanie opisu, charakterystyki, wyjaśnienia i oceny wydarzeń procesów historycznych w całym zakresie chronologicznym historii

Na edukację składają się :

1. Przekazywanie wiadomości
2. Kształcenie umiejętności
3. Wychowanie uczniów

1. Cele w zakresie wiadomości :

- poznanie form życia politycznego, społecznego, gospodarczego i sposobów sprawowania władzy w różnych epokach historycznych;
- poznanie życia ludzi na tle wydarzeń politycznych, społecznych, gospodarczych na przestrzeni dziejów;
- zapoznanie się z różnorodnością krajobrazów kulturowych i ideologicznych świata;
- dostrzeganie roli religii w życiu człowieka i poznanie różnych systemów religijnych;
- zapoznanie się ze związkami przyczynowo – skutkowymi, czasowo – przestrzennymi oraz dostrzeganie ocen zjawisk i procesów historycznych;
- poznanie regionalnego odniesienia do historii powszechnej i polskiej

2. Cele w zakresie umiejętności

- porównywanie różnych koncepcji politycznych, religijnych i gospodarczych;
- dokonywanie samodzielnej oceny oraz rekonstrukcji faktu lub zjawiska historycznego na podstawie innych źródeł
- sporządzanie zestawień synchronistycznych, różnorodnych prac pisemnych;
- formułowanie własnych opinii i umiejętności ich obrony i uzasadnienia;
- poprawne interpretowanie tekstów źródłowych i sprawne posługiwanie się pojęciami historycznymi;
- gromadzenie informacji przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i różnorodnych źródeł informacji;
- sprawne posługiwanie się mapą historyczną

II OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ PODLEGAJĄCE OCENIE

1. Ocena celująca (6):

a) stopień opanowania wiadomości

- pełne zrozumienie omawianego tematu, wyczerpanie zakresu rzeczowego, chronologicznego i terytorialnego
- erudycyjna wiedza będącą korelacją w zakresie humanistycznym
- uwzględnienie wielu płaszczyzn procesu historycznego
- znajomość literatury historycznej
- powoływanie się na źródła historyczne
- umiejętność hierarchizacji materiału w dłuższych i krótszych okresach
- umiejętność posługiwanie się związkami przyczynowo – skutkowymi
- zdolność do szczegółowej analizy poszczególnych faktów i zjawisk historycznych
- stosowanie i rozumienie pojęć właściwych danej epoce
- prawidłowa interpretacja źródeł
- oryginalna kompozycja wypowiedzi

- umiejętność samodzielnego doboru materiału do opracowanie danego tematu
- bezbłędny styl wypowiedzi i wysoka sprawność językowa
- poprawność gramatyczna wypowiedzi
- wysoki stopień przystępności stosowanego języka

b) rozumienie materiału nauczania:

- pełne zrozumienie omawianego tematu
- samodzielna i prawidłowa interpretacja faktów historycznych

c) systematyczność – wysoko zorganizowana

2. Ocena bardzo dobra (5)

a) stopień opanowania wiadomości:

- wyczerpujące opanowanie całego materiału programowego
- dość duża szczegółowość w przedstawianiu wydarzeń
- odpowiedni dobór wydarzeń do przedstawianego tematu
- pełna znajomość różnych płaszczyzn procesu historycznego

b) rozumienie materiału nauczania:

- pełne zrozumienie omawianego tematu
- wyczerpanie zakresu rzeczowego, chronologicznego i terytorialnego

c) stosowanie wiadomości – samodzielne:

- umiejętność samodzielnej hierarchizacji materiału w dłuższych i krótszych okresach
- umiejętność posługiwanie się związkami przyczynowo – skutkowymi
- zdolność do szczegółowej analizy poszczególnych faktów i zjawisk historycznych
- rozumienie pojęć historycznych i stosowanie ich we właściwej epoce
- poprawna interpretacja źródeł
- opanowanie wszystkich umiejętności koniecznych do omawiania tematu
- właściwa kompozycja prac pisemnych – staranny dobór materiału wyczerpujący program, uwzględnienie różnych płaszczyzn procesu historycznego, umiejętność wyciągania samodzielnych związków i układania syntetycznych wniosków, samodzielna ocena zjawisk, faktów i postaci.

d) prezentacja zdobytej wiedzy:

- bezbłędny styl wypowiedzi
- wysoka sprawność językowa
- bezbłędne stosowanie terminologii historycznej
- dopuszczalne jednostkowe błędy o charakterze przypadkowym

e) trwałość zdobytej wiedzy – swobodne operowanie wiedzą podręcznikową

3. Ocena dobra (4)

a) stopień opanowania wiadomości:

- nieznaczne braki w opanowaniu materiału programowego
- umiejętność przedstawienia zagadnień w różnych płaszczyznach

- b) zrozumienie materiału – przy częściowej inspiracji nauczyciela uczeń wykazuje zrozumienie tematu, potrafi wyodrębnić odpowiedni zakres rzeczowy, chronologiczny i terytorialny
- c) stosowanie wiadomości – przy niewielkiej pomocy nauczyciela. Słuchacz potrafi przedstawić:
 - właściwą hierarchizację związków przyczynowo – skutkowych
 - poprawne zrozumienie i stosowanie pojęć historycznych
 - odtwórczą analizę zjawisk historycznych
- d) prezentacja zdobytej wiedzy:
 - styl bez większych zastrzeżeń
 - poprawne stosowanie terminologii historycznej
 - dopuszcza się pojedyncze błędy

4. Ocena dostateczna (3)

- a) stopień opanowania wiadomości:
 - braki w opanowaniu podstawowego materiału, które jednak jeszcze pozwalają na przedstawienie procesu historycznego
 - ograniczenie się tylko do przedstawienia tylko jednej płaszczyzny omawianych wydarzeń
 - ograniczony zakres chronologiczny
- b) rozumienie materiału przy pomocy nauczyciela
- c) stosowanie wiadomości przy wydatnej pomocy nauczyciela:
 - trudności z właściwą hierarchizacją wydarzeń
 - schematyczne przedstawienie związków przyczynowo – skutkowych
 - odtwórczy charakter analizy wydarzeń
 - błędy w stosowaniu pojęć
- d) prezentacja zdobytej wiedzy z usterkami:
 - dopuszczalne nieliczne błędy stylistyczne
 - częściowo błędne stosowanie terminologii historycznej

5. Ocena dopuszczająca (2)

- a) stopień opanowanie wiadomości
 - wyraźne braki w opanowaniu podstawowego materiału programowego
 - nieznanostwo wielu podstawowych faktów
 - liczne błędy rzeczowe
 - ograniczone, częściowe przedstawienie procesów historycznych
- b) niezrozumienie części materiału programowego:
 - słuchacz potrafi wypowiedzieć się na temat, ale tylko w zakresie podstawowych wiadomości
 - potrafi tylko częściowo omówić dany temat
- c) stosowanie wiadomości przy wydatnej pomocy nauczyciela:

- pojedyncze umiejętności
 - wybitnie odtwórczy charakter opanowanego materiału
 - liczne błędy w zrozumieniu i stosowaniu pojęć
 - niewłaściwa konstrukcja wypowiedzi
- d) prezentacja zdobytej wiedzy z częstymi usterkami:
- styl wypowiedzi miejscami niejasny
 - ubogie i naiwne słownictwo

Wiedza o społeczeństwie

1) Cele kształcenia – wymagania ogólne

Sluchacz:

- wykorzystuje i tworzy informacje;
- znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; wyraża własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je; jest otwarty na odmienne poglądy; gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej;
- rozpoznaje i rozwiązuje problemy;
- rozpoznaje prawne aspekty codziennych problemów życiowych i szuka ich rozwiązania;
- współdziała w sprawach publicznych;
- współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; sprawnie korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje zasady samoorganizacji i samopomocy;
- zna zasady i procedury demokracji;
- wyjaśnia znaczenie prawa dla funkcjonowania demokratycznego państwa i rozpoznaje przypadki jego łamania;
- zna podstawy ustroju Rzeczypospolitej Polskiej;
- opisuje sposób i zakres działania organów władzy sądowniczej oraz organów ścigania w Rzeczypospolitej Polskiej;
- zna prawa człowieka i sposoby ich ochrony;
- wyjaśnia podstawowe prawa człowieka, rozpoznaje przypadki ich naruszania i wie, jak można je chronić.

2) .Każdy słuchacz podlega egzaminowi semestralnemu i końcoworocznemu w/g poniższej skali, przy zastosowaniu następujących ogólnych kryteriów oceniania:

- a) ocena: **celujący** – przy 100% ogólnej punktacji i poziomie osiągnięć koniecznych:
- są to wiadomości i umiejętności trudne do opanowania, twórcze naukowo, umożliwiające rozwiązywanie zadań nieschematycznych, złożonych,
 - samodzielnie i sprawnie posługuje się wiedzą i bogactwem słownictwa,
 - wykazuje się swobodą w posługiwaniu się terminologią naukową,
 - podejmuje się wykonania zadań dodatkowych, znacznie wykraczających poza podstawę programową.
- b) ocena: **bardzo dobry** – przy 86%-99% ogólnej punktacji i osiągnięć koniecznych:
- są to wiadomości i umiejętności trudne do opanowania umożliwiające rozwiązywanie

- zadań o wysokim stopniu trudności,
- słuchacz opanował cały materiał programowy,
 - umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez pomocy nauczyciela,
 - poprawnie posługuje się terminologią naukową.
- c) ocena: **dobry** – przy 71%-85% ogólnej punktacji i osiągnięć koniecznych:
- są to wiadomości i umiejętności umiarkowanie trudne, przydatne ale nie niezbędne w dalszej nauce,
 - słuchacz opanował materiał programowy,
 - stosuje zdobytą wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych z pomocą nauczyciela.
- d) ocena: **dostateczny** – przy 56%-70% ogólnej punktacji i osiągnięć koniecznych:
- są to wiadomości i umiejętności stosunkowo łatwe do opanowania bezpośrednio użyteczne w życiu codziennym i całkowicie niezbędne w dalszej nauce,
 - słuchacz opanował materiał programowy ograniczony do treści podstawowych ,
 - stosuje zdobyte wiadomości w życiu codziennym, dla celów praktycznych.
- e) ocena: **dopuszczający** – przy 40%-55% ogólnej punktacji i osiągnięć koniecznych:
- są to wiadomości i umiejętności, które umożliwiają słuchaczowi przy pomocy nauczyciela, rozwiązywanie zadań typowych o niewielkim stopniu trudności,
 - słuchacz ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania.
- f) ocena: **niedostateczny** – przy poniżej 40% ogólnej punktacji i osiągnięć koniecznych:
- słuchacz nie spełnia powyższych kryteriów.

Język niemiecki

I. Obszary aktywności słuchacza będące przedmiotem oceny na egzaminach semestralnych oraz stanowiące podstawy kryteriów egzaminu maturalnego

1. Wiedza i umiejętności:

- wiedza realio- i kulturoznawcza o krajach niemieckojęzycznych
- znajomość słownictwa
- znajomość reguł gramatycznych i ich praktyczne zastosowanie
- umiejętność pracy z mapą, orientacja na mapie Europy

2. Postawa:

- aktywność
- kreatywność
- współpraca w grupie
- układ pracy
- samodzielność
- otwartość i tolerancja wobec zjawisk kulturowych

3. Rozumienie ze słuchu – uczeń potrafi:

- określić ogólną myśl tekstu
- rozróżnić poszczególne części tekstu
- określić główne myśli poszczególnych części tekstu
- stwierdzić, czy tekst zawiera określone informacje
- określić rodzaj tekstu

4. Rozumienie tekstu pisanego – uczeń potrafi:

- określić ogólną myśl tekstu
- rozróżnić poszczególne części tekstu
- określić główne myśli poszczególnych części tekstu
- stwierdzić, czy tekst zawiera określone informacje
- określić rodzaj tekstu

5. Mówienie – uczeń potrafi:

- rozpocząć i zakończyć rozmowę, podejmować różne role w procesie komunikacyjnym
- wyrażać prośbę o wyjaśnienie, powtórzenie, opinię
- uzyskiwać informacje i wskazówki, i udzielać ich
- opisywać ludzi, przedmioty miejsca, zjawiska, czynności, procesy
- relacjonować wydarzenia
- negocjować
- dokonywać analizy, syntezy i interpretacji przedstawionych faktów
- przedstawić i uzasadnić własne opinie oraz innych osób
- stosować środki językowe adekwatne do ich funkcji komunikacyjnych
- wykorzystywać wiedzę o kraju danego obszaru językowego oraz o kraju ojczystym
- stosować struktury leksykalno-gramatyczne z zachowaniem zasad wymowy i intonacji

6. Pisanie – uczeń potrafi:

- przedstawiać informacje
- wypełniać formularze, ankiety i kwestionariusze
- opisywać ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska, czynności, zdarzenia, procesy
- uzyskiwać informacje, wyjaśnienia, pozwolenia i udzielać ich
- stosować środki językowe adekwatne do ich funkcji komunikacyjnych
- instruować, przekonywać, doradzać, ostrzegać
- formułować i uzasadniać własne opinie
- konstruować różne formy wypowiedzi pisemnych z użyciem odpowiednich środków językowych
- posługiwać się wiedzą o krajach danego obszaru językowego oraz o kraju ojczystym
- stosować struktury leksykalno-gramatyczne

II. Metody i narzędzia oceniania:

1. zaangażowana postawa słuchacza w trakcie zajęć

2. praca kontrolna

3. egzamin pisemny i ustny śródsesemestralny zdany na co najmniej 40% wiedzy i umiejętności

III. Kryteria oceniania wiadomości i umiejętności

1. podczas egzaminu pisemnego śródsesemestralnego:

Celujący – powyżej 90% ogólnej punktacji + zadanie dodatkowe o podwyższonym stopniu trudności

Bardzo dobry – 100%-86%

Dobrym- 86% - 71%

Dostateczny – 71% - 56%

Dostateczny – 55% - 40%

Dopuszczający – 55%-40%

Niedostateczny – poniżej 40%

2. podczas egzaminu ustnego

Słuchacz udziela odpowiedzi na każde z trzech pytań na 40% wiedzy i umiejętności

IV. Poprawa egzaminów i prac kontrolnych

-w przypadku otrzymania oceny negatywnej z pracy kontrolnej, słuchacz jest zobowiązany wykonać ją ponownie, w terminie określonym przez nauczyciela

-do egzaminu poprawkowego, zgodnie z WSO może przystąpić słuchacz, który ma jedną ocenę niedostateczną z zajęć edukacyjnych

Fizyka i astronomia

Słuchacz:

- definiuje podstawowe pojęcia charakteryzujące ruch
- przedstawia na wykresie zależności $s(t)$
- stosuje poznane wzory do rozwiązywania typowych zadań
- rozumie pojęcie prędkości
- rozumie pojęcie przyspieszenia
- podaje definicję inercjalnego układu odniesienia
- analizuje ruch ciał w układach inercjalnych
- podaje definicję nieinercjalnego układu odniesienia
- analizuje ruch ciał w nieinercjalnych układach odniesienia
- podaje definicję siły bezwładności
- opisuje ruch jednostajny po okręgu
- podaje definicję sił dośrodkowej i odśrodkowej
- zna treść I, II, III zasady dynamiki Newtona
- analizuje ruch ciał przy zastosowaniu II zasady dynamiki
- definiuje I, II prędkość kosmiczną
- formułuje prawo Coulomba
- charakteryzuje pola centralne i jednorodne
- omawia działanie pola elektrostatycznego na ładunki elektryczne
- wyznacza kształt linii pola magnetycznego
- wyznacza zwrot linii pola magnetycznego
- wyznacza kierunek i zwrot siły Lorentza
- podaje definicję pracy, mocy
- podaje definicję energii kinetycznej i potencjalnej (ciężkości i sprężystości)
- opisuje związek między pracą a energią
- wyjaśnia na czym polega zasada zachowania energii mechanicznej
- formułuje prawo Coulomba
- charakteryzuje pola centralne i jednorodne
- omawia działanie pola elektrostatycznego na ładunki elektryczne
- charakteryzuje jakościowo ruch drgający
- opisuje jakościowo siły działające w ruchu harmonicznym na przykładzie ruchu ciężarka zawieszonoego na sprężynie
- podaje wzór na okres drgań ciężarka na sprężynie
- podaje wzór na energię całkowitą w ruchu harmonicznym
- omawia zasadę zachowania energii w drganiach tłumionych i wymuszonych
- stosuje poznane prawa do typowych problemów
- formułuje podstawowe założenia modelu gazu doskonałego
- przedstawia związek między energią kinetyczną cząsteczek gazu a jego temperaturą
- zapisuje równanie Clapeyrona
- posługuje się równaniem stanu gazu do prostych obliczeń parametrów gazu
- omawia jedną z przemian gazu doskonałego
- przedstawia graficznie przemiany gazowe w układzie współrzędnych p-V
- podaje treść pierwszej zasady termodynamiki
- omawia jakościowo pracę wykonaną przez gaz w czasie rozprężania
- omawia zasadę zachowania energii w przemianie izotermicznej i adiabatycznej
- przedstawia schemat przepływu energii w silniku cieplnym
- zapisuje wzór na sprawność silnika Carnota
- omawia jakościowo mechanizm przenoszenia ciepła przez konwekcję

- omawia jakościowo promieniowanie ciepłe
- omawia mechanizm przenoszenia energii przez falę
- podaje definicję natężenia dźwięku
- definiuje poziom natężenia dźwięku
- stosuje poznane prawa do wyjaśniania zjawisk występujących w przyrodzie i technice
- omawia mechanizm emisji fal elektromagnetycznych
- formułuje prawo odbicia i załamania światła
- doświadczalnie sprawdza prawo odbicia i załamania
- wykreśla bieg promieni podczas odbicia od zwierciadła sferycznego
- przedstawia bieg światła monochromatycznego przez pryzmat
- wykreśla bieg promieni i podaje równanie w soczewce cienkiej
- omawia jakościowo zjawisko dyfrakcji światła monochromatycznego na pojedynczej szczelinie
- omawia jakościowo zjawisko interferencji światła uzyskiwanego w wyniku przejścia promienia laserowego przez dwie szczeliny
- omawia jakościowo zachowanie się światła monochromatycznego po przejściu przez siatkę dyfrakcyjną
- podaje prawa zjawiska fotoelektrycznego
- podaje wyjaśnienie zjawiska fotoelektrycznego na gruncie teorii kwantowej światła
- opisuje sposób otrzymywania widm atomowych
- przedstawia podstawowe założenia modelu Bohra atomu wodoru
- omawia budowę jądra atomowego
- definiuje pojęcie izotopu
- określa zjawisko promieniotwórczości naturalnej
- charakteryzuje promieniowanie $\alpha\beta\gamma$
- podaje prawo rozpadu promieniotwórczego
- wykazuje chęć ochrony środowiska przed promieniotwórczością
- stosuje poznane prawa do rozwiązywania zadań rachunkowych i problemowych
- definiuje energię wiązania
- omawia na typowych przykładach reakcje syntezy jąder
- definiuje pojęcie reakcji jądrowej
- przedstawia fizyczne podstawy działania reaktora jądrowego
- omawia hipotezę de Broglie'a, dyfrakcję elektronów, dualizm korpuskularno-falowy, praktyczne zastosowanie poznanych zjawisk
- określa wpływ pomiarów mikro- i makroskopowych na stan fizyczny układu
- formułuje zasadę nieoznaczoności Heisenberga
- omawia podstawowe narzędzia badawcze astronomii
- omawia promieniowanie tła
- omawia główne etapy ewolucji Wszechświata
- opisuje podstawową strukturę Wszechświata
- omawia mechanizm wytwarzania energii przez gwiazdy
- podaje definicję następujących pojęć: czarna dziura, pulsar, supernowa, czerwony olbrzym, biały karzeł

Chemia

- I. Cele metod sprawdzania osiągnięć słuchacza wynikające z programu nauczania
 1. Rozszerzenie wiadomości słuchacza o budowie i właściwościach otaczających go substancji,

2. Rozumienie zachodzących przemian między substancjami i prawach rządzących tymi przemianami.
3. Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.

II. Obszary aktywności słuchacza podlegające ocenie (zgodnie z programem nauczania):

1. Wiedza:

1. wiedza dotycząca pojęć chemicznych zgodnych z zakresem programu nauczania,
2. wiedza dotycząca budowy atomu i cząsteczki,
3. wiedza dotycząca różnorodnych przemian chemicznych,
4. wiedza dotycząca systematyki związków nieorganicznych i ich właściwości,
5. wiedza dotycząca systematyki związków organicznych i ich właściwości,

2. Umiejętności:

1. słuchacz posługuje się symboliką chemiczną w zakresie chemii organicznej i nieorganicznej,
2. słuchacz umie zaprojektować i wykonać proste doświadczenie chemiczne,
3. słuchacz zna podstawy budowy materii i umie je wykorzystywać do interpretacji otaczających go zjawisk,
4. słuchacz zna właściwości podstawowych związków chemicznych i umie je odnieść do życia codziennego,
5. słuchacz potrafi wykonywać obliczenia stechiometryczne oraz obliczenia z zakresu stężeń molowego i procentowego,
6. słuchacz umie wyszukać potrzebne informacje w podręczniku lub innych dostępnych źródłach / prasa, radio, TV, Internet, programy komputerowe/,
7. słuchacz umie wykorzystać informacje dotyczące substancji chemicznych i świadomie się nimi posługiwać.

3. Postawa:

1. przestrzeganie przepisów BHP podczas przeprowadzania ćwiczeń laboratoryjnych,
2. aktywność na lekcji i wykazywanie dociekliwości poznawczej,
3. współpraca w grupie,
4. dbałość o własne zdrowie i zdrowie kolegów.

III. Zasady oceniania:

1. Każdy słuchacz powinien napisać w semestrze jedną pracę kontrolną w której opisuje jeden z podanych trzech tematów do wyboru. Pracę oddaje w terminie wyznaczonym przez uczącego w sekretariacie szkoły.

2. Każdy słuchacz przystępuje do egzaminu ustnego na koniec każdego semestru w terminie wyznaczonym przez Dyrektora szkoły.

IV. Kryteria oceniania.

Wypowiedzi ustne i prace pisemne będą oceniane w skali 1 – 6.

1. Ocenę **celującą** otrzymuje słuchacz, który w zakresie posiadanej wiedzy wykazuje w sposób wyczerpujący zagadnienia zgodnie z podstawą programową. Samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Posiada dodatkową wiedzę zaczerpniętą z różnych źródeł informacji

2. Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje słuchacz, który w stopniu wyczerpującym opanował materiał podstawy programowej. Samodzielnie potrafi interpretować problemy i procesy chemiczne. Umie zastosować wiadomości z chemii w sytuacjach wynikających z codzienności. Wykorzystuje różne źródła informacji oraz wiedzę z różnych dziedzin nauki .

3. Ocenę **dobrą** uzyskuje słuchacz, który w zakresie wiedzy ma niewielkie braki. Inspirowany przez nauczyciela potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania i wykonywać doświadczenia chemiczne o pewnym stopniu trudności. Potrafi dostrzec zależności przyczynowo-skutkowe.

4. Ocenę **dostateczną** uzyskuje słuchacz, którego wiedza obejmuje podstawowe wiadomości i umiejętności. Przy pomocy nauczyciela jest on w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia. Nie potrafi łączyć zagadnień chemicznych w logiczne ciągi i dokonywać ujęć problemowych. Podejmuje próby wykonania zadań.

5. Ocenę **dopuszczającą** uzyskuje słuchacz, który ma duże braki w wiedzy. Przy biernej postawie na zajęciach wykazuje chęć do współpracy i odpowiednio motywowany potrafi przy pomocy nauczyciela wykonać proste eksperymenty. Samodzielnie formułuje obserwację oglądanego eksperymentu.

6. Ocenę **niedostateczną** otrzymuje słuchacz, który ma bardzo duże braki w zakresie podstawowej wiedzy. Nie rozumie prostych poleceń. Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy. Wykazuje braki systematyczności i chęci do nauki.

V. Zasady wystawienia oceny semestralnej :

Przy wystawianiu oceny semestralnej bierze się pod uwagę ocenę z pracy kontrolnej oraz ocenę z egzaminu ustnego

VI. Poprawa ocen niedostatecznych:

Jeżeli słuchacz uzyska ocenę niedostateczną z pracy kontrolnej, musi napisać ją po raz kolejny w terminie wyznaczonym przez uczącego. Pozytywnie oceniona praca kontrolna jest warunkiem do dopuszczenia słuchacza do sesji egzaminacyjnej.

Biologia

IV. Cele metod sprawdzania osiągnięć słuchacza wynikające z programu nauczania

1. Pogłębienie rozumienia podstaw działania własnego organizmu w stosunku do poziomu gimnazjalnego.
 2. Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych.
 4. Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
 5. Rozumienie zależności człowieka od środowiska i wpływu człowieka na środowisko.
 6. Rozumienie potrzeby zachowania bioróżnorodności.
- V. Obszary aktywności słuchacza podlegające ocenie (zgodnie z programem nauczania):
1. Wiedza:
 - wiedza dotycząca anatomii, fizjologii człowieka,
 - wiedza prozdrowotna,
 - zagadnienia z zakresu genetyki,
 - elementy ekologii i ochrony środowiska.
 2. Umiejętności:
 - przedstawia oraz wyjaśnia zjawiska oraz procesy biologiczne,
 - przedstawia związki między strukturą i funkcją w organizmie człowieka,
 - przedstawia i wyjaśnia zależności pomiędzy organizmem i środowiskiem,
 - odczytuje informacje przedstawione w różnej formie / teksty o tematyce biologicznej, dane z wykresu, tabeli, odczytuje informacje ze schematów/,
 - selekcjonuje, porównuje przedstawione informacje / porządkuje wg wskazanego kryterium, określa podobieństwa i różnice, dobiera i stosuje kryteria selekcji i porównywania/.
 3. Postawa:
 - aktywność na lekcji,
 - współpraca w grupie.

VI. Zasady oceniania:

1. Każdy słuchacz powinien napisać w semestrze jedną pracę kontrolną w której opisuje jeden z podanych trzech tematów do wyboru. Pracę oddaje w terminie wyznaczonym przez uczącego w sekretariacie szkoły.
2. Każdy słuchacz przystępuje do egzaminu ustnego na koniec każdego semestru w terminie wyznaczonym przez Dyrektora szkoły.

IV. Kryteria oceniania.

Wypowiedzi ustne i prace pisemne będą oceniane w skali 1 – 6.

1. Ocenę **celującą** otrzymuje słuchacz, który w zakresie posiadanej wiedzy wykazuje w sposób wyczerpujący zagadnienia zgodnie z podstawą programową. Samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Posiada dodatkową wiedzę zaczerpniętą z różnych źródeł informacji

2. Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje słuchacz, który w stopniu wyczerpującym opanował materiał podstawy programowej. Samodzielnie potrafi interpretować problemy i procesy biologiczne. Wykorzystuje różne źródła informacji oraz wiedzę z różnych dziedzin nauki .

3. Ocenę **dobrą** uzyskuje słuchacz, który w zakresie wiedzy ma niewielkie braki. Inspirowany przez nauczyciela potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności. Potrafi dostrzec zależności przyczynowo-skutkowe.

4. Ocenę **dostateczną** uzyskuje słuchacz, którego wiedza obejmuje podstawowe wiadomości i umiejętności. Przy pomocy nauczyciela jest on w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia. Nie potrafi łączyć zagadnień biologicznych w logiczne ciągi i dokonywać ujęć problemowych.

5. Ocenę **dopuszczającą** uzyskuje słuchacz, który ma duże braki w wiedzy. Przy biernej postawie na lekcjach wykazuje chęć do współpracy i odpowiednio motywowany potrafi przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia.

6. Ocenę **niedostateczną** otrzymuje słuchacz, który ma bardzo duże braki w zakresie podstawowej wiedzy. Nie rozumie prostych poleceń. Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy.

V. Zasady wystawienia oceny semestralnej :

Przy wystawianiu oceny semestralnej bierze się pod uwagę ocenę z pracy kontrolnej oraz ocenę z egzaminu ustnego

VI. Poprawa ocen niedostatecznych:

Jeżeli słuchacz uzyska ocenę niedostateczną z pracy kontrolnej, musi napisać ją po raz kolejny w terminie wyznaczonym przez uczącego. Pozytywnie oceniona praca kontrolna jest warunkiem do dopuszczenia słuchacza do sesji egzaminacyjnej.

Geografia

CELE EDUKACYJNE

1. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, krajowej, wielkich regionów i świata.
2. Poznanie, zrozumienie i interpretowanie związków przyczynowo – skutkowych i funkcjonalnych w różnych skalach przestrzennych i czasowych.
3. Zdobywanie umiejętności geograficznych niezbędnych do stosowania w praktyce opanowanej wiedzy geograficznej.
4. Przekonanie o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski oraz podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
5. Zrozumienie złożoności świata, współzależności jego poszczególnych elementów i gotowości do udziału w jego przekształcaniu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Na edukację składają się: przekazywanie wiadomości, kształcenie umiejętności i wychowanie słuchaczy.

- korzystanie z różnorodnych źródeł informacji geograficznej
- zapoznanie się z funkcjonowaniem systemu przyrodniczego Ziemi – zjawiska, procesy, wzajemne zależności, zmienności środowiska w przestrzeni i w czasie
- poznanie równowagi ekologicznej
- dostrzeganie powiązań funkcjonalnych i przestrzennych oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. Typy gospodarowania w środowisku i ich następstwa, na wybranych przykładach kontynentów, krajów ze szczególnym uwzględnieniem Polski
- zapoznanie się z przyczynami i skutkami nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi
- zrozumienie problemów demograficznych współczesnych społeczeństw Polski i świata
- zrozumienie przemian społecznych, gospodarczych i politycznych w świecie. Modernizacja, restrukturyzacja, globalizacja. Biedni i bogaci współczesnego świata
- poznanie konfliktów zbrojnych i innych zagrożeń społeczno – gospodarczych, poznanie procesów przechodzenia od izolacji do integracji
- poznanie współpracy między społecznościami, procesów integracji i dezintegracji w Europie
- poznanie następstw przyrodniczych społeczno – ekonomicznych i kulturowych uwarunkowań rozwoju turystyki i rekreacji

Technologia informacyjna

Ocenianie ma na celu:

- Poinformowanie słuchacza o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
- Pomoc w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju.
- Motywowanie do dalszej pracy.
- Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Ocenianie słuchacza w procesie kształcenia technologii informacyjnej powinno wiązać się z szukaniem odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu w obrębie danego konkretnego zagadnienia programowego słuchacz:

- a) rozumie pojęcia z nim związane, potrafi podać dla nich przykłady i kontrprzykłady, zna definicje, potrafi uczestniczyć w klasyfikowaniu i definiowaniu pojęć;
- b) zna podstawowe algorytmy postępowania przy rozwiązywaniu standardowych problemów;
- c) umie rozwiązywać problemy o wyższym stopniu trudności;
- d) opanował materiał nauczania z danego okresu, czy roku;
- e) aktywnie uczestniczy w zajęciach;
- f) uczestniczy w pracy pozalekcyjnej, konkursach, olimpiadach;

- g) umie posługiwać się językiem informatyki, umie stosować swoje wiadomości i umiejętności z informatyki w rozwiązywaniu problemów z innych dziedzin.

Ogólne składniki stanowiące przedmiot oceny to:

- zakres wiadomości i umiejętności,
- rozumienie materiału naukowego,
- umiejętność stosowania wiedzy,
- kultura przekazywania wiadomości.

I. Cele edukacyjne:

- Rozwijanie zainteresowań technikami informatycznymi.
- Kształtowanie umiejętności wykorzystywania poznanych wiadomości i umiejętności informatycznych w życiu codziennym i przyszłej pracy zawodowej.
- Wytrobienie nawyków stosowania programów multimedialnych oraz Internetu do pogłębiania wiedzy z różnych dziedzin nauki i rozwoju osobistego ucznia.
- Umiejętne współdziałanie w zespole.
- Integrowanie wiedzy informatycznej z innymi przedmiotami.
- Kształtowanie zasad ergonomicznej pracy przy komputerze.

II. Obszary podlegające ocenie:

Badanie kompetencji słuchacza z technologii informacyjnej odbywa się przy komputerze, dlatego każdy sprawdzian lub test planowany jest jako praktyczny - uczeń wykonuje zadania korzystając z komputera i odpowiedniego oprogramowania; forma zadań nie odbiega od ćwiczeń, które uczniowie wykonują na zajęciach.

Sprawdzanie umiejętności dotyczy:

- Rozwiązywania problemów za pomocą komputera,
- Łączenia umiejętności praktycznych z wiedzą teoretyczną oraz znajomości podstawowych metod pracy na komputerze,
- Znajomości wspólnych dla różnych programów mechanizmów i podstawowych pojęć i metod technologii informacyjnej.
- Aktywności na lekcjach,
- Praca twórcza wkraczająca poza zakres programowy (praca własna),
- Udział w konkursach,
- Ze względu na specyfikę przedmiotu (wymagania sprzętowe) ocena pracy domowej nie jest bezpośrednia a uwzględniana jest w innych obszarach oceniania.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę – 100% lub wykraczającą poza zakres materiału programowego,
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę z różnych mediów,
- wykazuje inicjatywę rozwiązywania konkretnych problemów w czasie lekcji i pracy pozalekcyjnej,
- wykonuje z własnej inicjatywy dodatkowe prace,
- bierze udział w konkursach,
- wykonuje prace na rzecz szkoły i pracowni (np. witryny Web).

Ocenę bardzo dobrą (5) (86% - 99%) otrzymuje uczeń który:

- bardzo dobrze opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- biegle i poprawnie posługuje się terminologią informatyczną,
- biegle i bezpiecznie obsługuje komputer,
- samodzielnie rozwiązuje problemy wynikające w trakcie wykonywania zadań programowych,

- biegle pracuje w kilku aplikacjach jednocześnie.

Ocenę dobrą (4) (71% - 85%) otrzymuje uczeń który:

- dobrze opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- posługuje się terminologią informatyczną,
- poprawnie i bezpiecznie obsługuje komputer,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje problemy wynikające w trakcie wykonywania zadań programowych,
- pracuje w kilku aplikacjach jednocześnie.

Ocenę dostateczną (3) (56% - 70%) otrzymuje uczeń który:

- w sposób zadawalający opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- zna terminologią informatyczną, ale ma trudności z jej zastosowaniem,
- poprawnie i bezpiecznie obsługuje komputer,
- nie potrafi rozwiązać problemów wynikających w trakcie wykonywania zadań programowych, nawet z pomocą nauczyciela,
- poprawnie pracuje tylko w jednej aplikacji jednocześnie.

Ocenę dopuszczającą (2) (40% - 55%) otrzymuje uczeń który:

- częściowo opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- częściowo zna terminologią informatyczną, ale nie potrafi jej zastosować,
- bezpiecznie obsługuje komputer,
- zadaną pracę wykonuje z pomocą nauczyciela,
- ma problemy przy pracy w najprostszych aplikacjach,
- poprawnie uruchamia komputer i zamyka system,
- poprawnie uruchamia i zamyka proste aplikacje,

Ocenę niedostateczną (1) (0% - 39%) otrzymuje uczeń który:

- nie opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- nie zna terminologią informatyczną,
- nie stosuje bezpiecznej obsługi komputera,
- nie potrafi poprawnie uruchomić komputera i zamykać system,

Podstawy przedsiębiorczości

Wymagania ogólne:

W czasie cyklu nauczania uczeń:

- przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza;
- rozpoznaje zachowania asertywne, uległe i agresywne; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
- rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
- charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania;
- zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie;
- analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym;
- podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach i ocenia skutki własnych działań;
- stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska;
- przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta;

- zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje stojące na ich straży; przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową;
- odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; 1) charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin;
- rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia i informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki;
- wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków;
- wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej;
- omawia transformację gospodarki Polski po 1989 roku;
- charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż;
- wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów;
- rozróżnia formy i funkcje pieniądza;
- wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne;
- oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie;
- wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;
- wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych;
- wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie;
- rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania;
- oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie;
- charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową, a wysokością emerytury;
- analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych;
- wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa;
- opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego;
- przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę;
- wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa;
- wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę;
- charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej;
- identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji;
- wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny;
- charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce;
- wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski;
- wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie;
- ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.
- charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo;
- omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji;
- sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie;
- rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa;
- opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa;

- omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; omawia cechy dobrego kierownika zespołu;
- identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji;
- omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji;
- charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym;
- charakteryzuje czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie przedsiębiorstwa;
- omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem;
- wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka;
- analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim;
- wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje;
- rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy Kodeksu pracy, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy;
- sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy;
- przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych;
- charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych;
- rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w roli pracodawcy i pracownika; wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania temu zjawisku.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

celujący – otrzymuje uczeń, który:

- opanował w 100% wiedzę i umiejętności określone programem nauczania przedmiotu,
- twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
- proponuje rozwiązania nietypowe, posiada bogaty język przedmiotowy,
- swobodnie i poprawnie stosuje terminologię,
- wnikliwie analizuje fakty i zjawiska, procesy i związki przyczynowo-skutkowe oraz umie wyciągać wnioski i uogólnienia w pełni wynikające z tej analizy,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

bardzo dobry – otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określany programem nauczania przedmiotu oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- posiada bogaty język przedmiotowy, poprawnie i swobodnie stosuje terminologię oraz właściwie dobiera i analizuje fakty, zjawiska, procesy i związki przyczynowo-skutkowe, wyciąga wnioski i uogólnienia wynikające z tej analizy.

dobry – otrzymuje uczeń, który:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu zadowalającym,
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne,

- używa poprawnej terminologii,
- wyjaśnia i interpretuje właściwie większość zjawisk i procesów,
- wyciąga wnioski i uogólnienia (choć niepełne) wynikające z analizy faktów, zjawisk i procesów.

dostateczny – otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie nie przekraczającym wymagań podstawowych
- rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- używa w większości poprawnej terminologii,
- posiada ograniczone możliwości analizy i interpretacji faktów, zjawisk i procesów,
- wyciąga nieliczne i powierzchowne wnioski

dopuszczający – otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wymagań podstawowych, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki
- rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne typowe o niewielkim stopniu trudności,
- posiada ubogi język przedmiotowy, interpretuje zjawiska, fakty i procesy nie zawsze właściwie, potrafi w stopniu ograniczonym do kilku stwierdzeń i nieuporządkowanych wniosków przeprowadzić syntezę materiału

niedostateczny – otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych minimum programowym, co uniemożliwia mu zdobywanie dalszej wiedzy,
- nie umie wiązać wiadomości teoretycznych i praktycznych,
- nie potrafi rozwiązywać zadań nawet o niewielkim stopniu trudności (nawet przy znacznej pomocy nauczyciela),

nieterminowo realizuje zadania

Wymagania edukacyjne

Przedmioty zawodowe

1)wymagania ogólne

W wyniku kształcenia w zawodzie słuchacz powinien umieć z poszczególnych przedmiotów:

z rachunkowości handlowej:

- posłużyć się terminologią z zakresu rachunkowości
- oszacować wyniki
- określić formy organizacyjno-prawne jednostek gospodarczych na podstawie funduszy własnych
- sporządzić bilans
- rozróżnić podstawowe typy operacji gospodarczych i określić ich wpływ na składniki bilansu oraz sumę bilansową
- sporządzić oraz zinterpretować zestawienie obrotów i sald
- poprawić błędy księgowe w dokumentacji oraz w urządzeniach ewidencyjnych
- zaprojektować zakładowy plan kont

- zaprojektować obieg dowodów księgowych
- sporządzić, skontrolować i zadekretować dowody księgowe związane z całokształtem działalności przedsiębiorstwa
- przechowywać dowody księgowe
- identyfikować składniki majątku i kapitałów
- wycenić bilansowe składniki majątku i kapitałów
- ewidencjonować operacje gospodarcze dotyczące całokształtu działalności przedsiębiorstwa na podstawie dowodów księgowych i planu kont
- zastosować zasady funkcjonowania kont bilansowych, pozabilansowych, wynikowych i analitycznych
- otworzyć i zamknąć konta
- poprawić błędy księgowe
- zanalizować i zinterpretować zapisy księgowe
- prowadzić ewidencję analityczną właściwą dla poszczególnych składników majątku i kapitałów
- zastosować przepisy podatkowe
- obliczyć zużycie składników majątku trwałego
- obliczyć marże
- obliczyć odchylenia
- przeprowadzić i rozliczyć inwentaryzację
- identyfikować kategorię kosztów
- wybrać właściwy wariant budowy rachunku kosztów
- rozliczyć koszty w czasie
- przeprowadzić kalkulację kosztów
- identyfikować kategorie wynikowe
- prawidłowo zaliczyć zdarzenia do wyników nadzwyczajnych
- ustalić wynik finansowy przedsiębiorstwa handlowego przy zastosowaniu różnych wariantów
- rozliczyć wynik finansowy
- sporządzić i analizować sprawozdania finansowe
- zastosować komputerowe programy finansowo- księgowe

z podstaw ekonomii:

wyjaśniać i scharakteryzować cele gospodarowania,
 wyjaśnić znaczenie potrzeb i ich hierarchii,
 wyjaśnić i zastosować warianty racjonalnego gospodarowania w określonych sytuacjach,
 posługiwać się podstawowymi kategoriami ekonomicznymi,
 odróżnić funkcje pieniądza,
 wyjaśnić istotę i cechy rynku,
 dokonać klasyfikacji rynków,
 scharakteryzować czynniki kształtujące popyt, podaż i cenę,
 obliczać elastyczność cenową, dochodową i mieszaną popytu,
 obliczać elastyczność cenową podaży,
 charakteryzować podstawowe formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej,
 wyjaśniać podstawy podejmowania decyzji przez konsumentów,
 odróżniać koszty, przychody i dochody,
 wyjaśnić sens kosztów alternatywnych,
 wyjaśnić istotę płacy, odróżniać płacę nominalną od realnej,

scharakteryzować ekonomiczne podstawy podejmowania decyzji w przedsiębiorstwie w warunkach konkurencji doskonałej i monopolu,
scharakteryzować funkcje rynku kapitałowego,
określić cechy papierów wartościowym,
określać cele polityki gospodarczej państwa,
określać posługiwać się wskaźnikami, (PKB, tempo wzrostu),
określać rolę budżetu państwa,
wskazać źródła dochodów publicznych,
wskazać kierunki wydatków publicznych,
objaśniać przyczyny deficytu budżetowy i sposoby jego finansowania,
wyjaśniać role banków komercyjnych w gospodarce,
odróżniać kredyty, dotacje i subwencje,
scharakteryzować funkcje banku centralnego oraz narzędzia jego oddziaływania na podaż pieniądza,
objaśniać mechanizm kreacji pieniądza kredytowego,
scharakteryzować cykl koniunkturalny,
określać funkcjonowanie rynku pracy,
odróżniać rodzaje bezrobocia,
interpretować wskaźniki bezrobocia,
odróżniać rodzaje inflacji,
posługiwać się wskaźnikami inflacji,
wyjaśniać cele i sposoby prywatyzacji,
scharakteryzować rolę NFI,
określać wpływ dewaluacji i rewaluacji waluty na zmiany eksportu i importu,
wyjaśniać wpływ zadłużenia zewnętrznego i wewnętrznego na gospodarkę kraju.

z pracowni informatyczno-handlowej:

- posługiwać się wybranymi elementami systemu operacyjnego,
- wykorzystywać sieć internetową (obsługa poczty, pozyskiwanie informacji ze stron internetowych,
- korzystać z arkusza kalkulacyjnego, bazy danych w celu rozwiązywania problemów ekonomicznych,
- obsłużyć komputerowe księgi przychodów i rozchodów,
- obsłużyć wybrany program kadrowo – płacowy,
- przygotować deklaracje ZUS – zgłoszeniowe i rozliczeniowe (z wykorzystaniem programu PŁATNIK).
- zainstalować program według potrzeb firmy,
- wykonać wszystkie dokumenty magazynowo – zaopatrzeniowe,
- przygotowywać raporty i zestawienia,
- obsłużyć system finansowo – księgowy,
- wprowadzać bilans otwarcia,
- zaksięgować dokumenty,
- tworzyć zestawienie sald i obrotów oraz bilans zamknięcia,
- sporządzać rachunek zysków i strat,
- wydrukować zaksięgowane dokumenty, raporty, analizy, zestawienia
- utworzyć archiwum danych.

ze statystyki:

uzasadniać rolę statystyki w procesie podejmowania decyzji,
sklasyfikować cechy statystyczne,

wyjaśniać znaczenie podstawowych potrzeb statystycznych,
dobrać jednostki do próby statystycznej,
wybrać właściwą metodę badania statystycznego,
określać istotę szacunku statystycznego,
kontrolować surowy materiał statystyczny,
oceniać błędy występujące w materiale statystycznym,
zliczać materiał statystyczny metodą bezpośrednią i metodą kreskową,
zbudować szeregi statystyczne i proste tablice statystyczne,
sporządzić wykresy na układzie współrzędnych, a także metodą liniową i powierzchniową,
sporządzić histogram,
posłużyć się rocznikiem statystycznym,
biegle posłużyć się wskaźnikiem natężenia, wskaźnikami struktury, indeksami prostymi i średnią arytmetyczną,
obliczyć i zinterpretować: dominantę, medianę, obszar zmienności, odchylenie przeciętne, odchylenie standardowe, współczynniki zmienności, indeksy agregatowe, współczynniki korelacji, i współczynniki korelacji rang, wskaźniki porównywalności struktur,
wybrać najlepszą miarę statystyczną,
ustalić związki między dwoma zjawiskami,
rozróżnić pojęcia: punkt procentowy i procent.

z marketingu:

określać rolę i znaczenie marketingu w gospodarce rynkowej,
wskazać przedmioty działalności marketingowej,
określać działania marketingowe,
wyodrębniać segmenty rynku,
wyjaśniać rolę konsumenta w gospodarce rynkowej,
objaśniać główne strategie marketingowe,
rozróżniać zakres i typy badań marketingowych,
zaprojektować program badań marketingowych,
zastosować wybrane metody i techniki badań,
skonstruować prognozę rynkową,
określać rolę strategii produktu,
objaśniać proces wprowadzania produktu na rynek,
wyjaśnić strategię cen i strategię produktu,
objaśniać relację między ceną a jakością produktu,
określać instrumenty i działania związane z dystrybucją towarów i czynniki decydujące o wyborze kanałów dystrybucji,
wyjaśniać zasady organizacji fizycznego przepływu towarów,
wskazać instrumenty marketingowe związane z aktywizacją sprzedaży,
wyjaśniać sposoby oddziaływania na konsumenta i na produkt,
odróżniać skuteczne i nieskuteczne sposoby reklamy,
objaśnić rolę public relations,
skonstruować uproszczony plan marketingowy.

z towaroznawstwa:

- posługiwać się pojęciami z zakresu towaroznawstwa
- sklasyfikować towary zgodnie z obowiązującymi zasadami (wg rodzajów, odmian, gatunków)
- określić czynniki wpływające na jakość towarów i procesów zachodzących pod ich wpływem

- korzystać z informacji o towarach z prospektów, katalogów, ulotek, poradników oraz kodów informacyjnych
- dokonywać oceny jakościowej produktu z zastosowaniem odpowiednich metod, wykorzystaniem norm, przepisów i innych wzorców jakości
- udzielać informacji z zakresu: właściwości towarów, ich jakości, sposobu konsekwencji, składu surowcowego, wartości odżywczych, zasad przechowywania, użytkowania
- odczytywać i interpretować oznaczeń na towarach
- oceniać funkcjonalności opakowania oraz dobieranie opakowań do właściwości towaru
- rozróżniać niezgodności i wad jakościowych towarów oraz określanie przyczyn ich powstawania
- rozpoznawać podstawowe artykuły żywnościowych i nieżywnościowe
- dokonywać oceny organoleptycznej wybranych artykułów spożywczych
- zastosować odpowiednie metody konserwacji towarów
- określać warunki właściwego przechowywania i transportu towarów
- aktualizować na bieżąco wiedzę o towarach w procesie samodzielnego doszkalania się

z języka obcego zawodowego:

w wyniku zorganizowanego procesu kształcenia uczeń powinien umieć:

- w zakresie **rozumienia** ze słuchu oraz tekstów pisanych:
 - zrozumieć wypowiedzi- w celu komunikowania się, zawierające nieznanne elementy języka literackiego i zawodowego, którego znaczenia można domyślić się na podstawie kontekstu,
 - zrozumieć treść pism, protokołów, sprawozdań, notatek służbowych, telegramów, telefonogramów, dalekopisów,
 - zrozumieć treść pism korespondencji handlowej jak: zaproszenie, oferta, kontrakt, podziękowanie i inne.
- w zakresie **mówienia**:
 - przeprowadzić rozmowę w ramach potrzeb komunikacyjnych,
 - sformułować dłuższą wypowiedź, wykorzystując przyswojone kategorie semantyczne, materiał morfo syntaktyczny i leksykalny w zakresie tematów i sytuacji określonych w programie nauczania;
- w zakresie **czytania**:
 - przeczytać tekst o charakterze publicystycznym, oraz z zakresu handlu, marketingu, biznesu, prawa handlowego itp.
 - przeczytać odpowiednią informację w słowniku, encyklopedii, leksykonie,
 - przetłumaczyć pismo urzędowe, korespondencję handlową;
- w zakresie **pisania**:
 - napisać plan dłuższej wypowiedzi ustnej dotyczącej spraw i problematyki zawodowej,
 - napisać krótką wypowiedź ze słuchu na tematy ekonomiczne, handlowe,
 - zredagować pismo urzędowe, notatkę służbową, protokół i inne,
 - sporządzić korespondencję w sprawach osobowych, finansowych i transportowych (np. napisać podanie, życiorys, zaświadczenie, upoważnienie, pełnomocnictwo, wypełnić deklarację celną)

- sporządzić korespondencję handlową- napisać zaproszenie, zapytanie ofertowe, ofertę, odpowiedź na ofertę, kontrakt, uzupełnienie kontraktu, reklamację, podziękowanie
- zredagować reklamę towaru lub przedsięwzięcia

z ekonomiki handlu:

- posłużyć się podstawowymi pojęciami z zakresu handlu, wyszukać je w obowiązujących przepisach prawnych lub innych źródłach oraz dokonać ich klasyfikacji,
- dokonać klasyfikacji podmiotów gospodarczych funkcjonujących w handlu,
- określić zakres działania instytucji wspomagających działalność przedsiębiorstw handlowych,
- określić organy w poszczególnych typach przedsiębiorstw handlowych,
- dokonać klasyfikacji handlu,
- określić funkcje opakowań,
- „dokonać obliczeń związanych z ustalaniem zależności między ceną, wielkością sprzedaży i zyskiem.
- ukształtować asortyment towarowy,
- urządzić wnętrze punktu sprzedaży detalicznej,
- określić korzyści wynikające ze stosowania w handlu nowoczesnych urządzeń,
- zamówić towary po ustaleniu zapotrzebowania poprzez wykorzystanie bilansu zakupu i sprzedaży,
- dokonać odbioru ilościowego towarów,
- rozmieścić towary w punkcie sprzedaży detalicznej i magazynie handlowym,
- ukształtować właściwy poziom zapasów towarowych,
- obliczyć odsetki, dyskonto oraz określić zależności między czasem a wartością pieniądza,
- obliczyć rotację towarów,
- obliczyć ubytki towarowe i dokonać rozliczenia inwentaryzacji,
- skalkulować cenę,
- wykorzystać prawidłowości związane z motywami zachowań konsumentów,
- przeprowadzić (skutecznie) rozmowę sprzedażową,
- zrealizować sprzedaż ratalną,
- wypełnić czek, weksel, polecenie przelewu, inkaso dokumentowe, a także akredytywę przy regulowaniu zobowiązań,
- załatwić reklamację, stosując obowiązujące przepisy w zakresie rękojmi i gwarancji,
- przyjąć zapłatę w różnych formach w tym zapłatę kartami płatniczymi,
- odprowadzić utarg,
- wypełnić dowód sprzedaży i dowód korygujący (w tym także fakturę eksportową i importową),
- zarejestrować sprzedaż,
- określić zadania handlu hurtowego,
- określić funkcje magazynów handlowych,
- obliczyć miary wykorzystania powierzchni magazynowej,
- zastosować formy aktywizacji sprzedaży,
- przeliczyć walutę posługując się kursami walut,
- posłużyć się taryfą celną,
- zorganizować na niewielką skalę działalność usługową, produkcyjną, - -- rozróżnić poszczególne elementy majątku i określić zasady właściwego nim gospodarowania,
- określić zasady działalności inwestycyjnej,
- przeprowadzić rozmowę wstępno-kwalifikacyjną (z pozycji pracodawcy i pracownika),

- obliczyć wynagrodzenie brutto i netto w różnych systemach,
- obliczyć składki ubezpieczeniowe i wypełnić deklaracje ubezpieczeniowe,
- obliczyć należne podatki i wypełnić deklaracje podatkowe,
- rozstrzygnąć korzyści wynikające z różnych form pozyskiwania kapitału,
- sporządzić wniosek o udzielenie kredytu oraz inne dokumenty związane ze współpracą z bankiem,
- obliczyć strukturę i wskaźniki poziomu kosztów,
- ustalić wysokość wyniku finansowego,
- opracować plan sprzedaży,
- opracować uproszczony plan finansowy,
- zastosować zasady analizy ekonomicznej przy użyciu różnych wskaźników,
- określić zalety i wady określonych stylów zarządzania,
- zastosować techniki zarządzania,
- określić (w typowych sytuacjach) zasady prowadzenia negocjacji,
- opracować strukturę organizacyjną małego przedsiębiorstwa handlowego,
- zorganizować pracę własną,
- sporządzić dokumenty niezbędne do podjęcia działalności gospodarczej na własny rachunek,
- określić rodzaje i zakres kontroli przedsiębiorstwa handlowego.

z elementów prawa:

- wskazać przykłady norm prawnych i przepisów prawnych, dokonać ich podziału, określić elementy normy,
- dokonać klasyfikacji poszczególnych zdarzeń prawnych,
- wskazać na źródła prawa,
- dokonać wykładni prawa,
- określić podstawowe pojęcia i instytucje prawa cywilnego,
- określić możliwości ochrony prawa własności,
- znać ograniczone rzeczowe prawa,
- zdefiniować zobowiązanie, nazwać elementy stosunku zobowiązaniowego, potrafi scharakteryzować go, określić źródła zobowiązań, zasady wykonywania, skutki niewykonania
- wyjaśnić pojęcia odpowiedzialności cywilnej, wymienić rodzaje, zanalizować przesłanki odpowiedzialności cywilnej
- rozróżnić poszczególne rodzaje umów, wskazać, jakie są zasady zawierania umów,
- określić podstawowe elementy umowy sprzedaży, najmu, dzierżawy, zlecenia, o dzieło, sporządzić wzór umowy,
- definiować pojęcie spadku i dziedziczenia, określać, co wchodzi w skład spadku. Ustalić czy konkretne prawo lub obowiązek wchodzi w skład spadku,
- określić prawa i obowiązki małżonków, oceniać zdolność nupturientów do zawarcia małżeństwa,
- znać przesłanki nieważności małżeństwa, przesłanki rozwodu,
- określać obowiązki rodziców, przedstawić jak powinny układać się stosunki między rodzicami a dziećmi,
- określać, jakie są cechy charakterystyczne postępowania cywilnego, kto jest stroną, jaki jest charakter postępowań,
- scharakteryzować rodzaje spółek,
- wskazać sposoby prywatyzacji,
- scharakteryzować przykłady osób prawnych,
- wymienić podstawowe pojęcia i źródła prawa pracy,
- omówić rodzaje umów o pracę, charakteryzuje przesłanki zmiany treści, rozwiązania, ochrony przed wypowiedzaniem,

- określić obowiązki pracownika i pracodawcy,
- wskazać warunki bhp dla pracownika,
- określa pojęcie finansów publicznych,
- wyjaśnić pojęcie administracji publicznej, typowe cechy administracji, określić strukturę administracji,
- określić pojęcie władztwa, formy działania administracji,
- omówić tryb postępowania administracyjnego,

z działalność przedsiębiorstwa handlowego

Wymagania ogólne

Słuchacz:

- Określa wpływ działalności przedsiębiorstwa na środowisko;
- Dokonuje wyboru organizacyjno-prawnej formy działalności firmy;
- Określa relacje między przedsiębiorstwem handlowym i otoczeniem rynkowym;
- Sporządza dokumenty niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej;
- Dokonuje wyboru formy opodatkowania;
- Przeprowadza badanie rynku;
- Stosuje techniki marketingowe;
- Stosuje przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- Stosuje przepis dotyczące warunków pracy oraz praw i obowiązków pracownika i pracodawcy;
- Sporządza dokumenty związane z zatrudnieniem;
- Przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną z potencjalnym pracownikiem;
- Stosuje zasady pracy w zespole
- Stosuje zasady współpracy z kontrahentami;
- Przeprowadza negocjacje handlowe;
- Redaguje korespondencję handlową;
- Sporządza budżet przedsiębiorstwa;
- Sporządza biznesplan;
- Określa sposób pozyskiwania kapitału;
- Sporządza dokumenty związane z obrotem towarowym;
- Przeprowadza rozmowę sprzedażową;
- Dokonuje rozliczeń gotówkowych i bezgotówkowych;
- Dokonuje rozliczeń z dostawcami;
- Ustala wynik finansowy przedsiębiorstwa;
- Rozlicza zakup towarów;
- Oblicza i interpretuje wskaźniki analizy ekonomiczno-finansowej, organizuje działalność reklamową;
- Dbą o pozytywny wizerunek przedsiębiorstwa handlowego;
- Posługuje się sprzętem technicznym;
- Stosuje przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- Korzysta z różnych źródeł informacji oraz z doradztwa specjalistycznego;

2) Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

a) potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych

- b) umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk
- c) umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy
- d) osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe
- b) zdobyta wiedzę potrafi zastosować w nowych dla siebie sytuacjach
- c) jest samodzielny – korzysta z różnych źródeł wiedzy
- d) rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe i rachunkowe w wysokim stopniu trudności i interpretuje je
- e) potrafi oceniać skomplikowane zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w znacznym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania
- b) potrafi stosować wiadomości do rozwiązania typowych zadań lub problemów
- c) potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy
- d) potrafi oceniać podstawowe zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności programowe
- b) potrafi z pomocą nauczyciela zastosować wiadomości do rozwiązania zadań i problemów
- c) zna podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki
- d) zna podstawowe wzory i wielkości ekonomiczne

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) ma braki w wiadomościach i umiejętnościach programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia
- b) zna podstawowe pojęcia w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych
- c) potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste zadania w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które potrzebne są do dalszego kształcenia
- b) nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności
- c) nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości ekonomicznych